

הפולנים כפולין הפני שפויים יותר מהפולנים בישראל ובאמריקה

בישראל המשיכה עונת המלפ"פונים לחנוג. אך העיניים היו נשורות אל ארץ רחוקה: פולין. המאבק בין השילטון הקומוניסטי טי ובין השוכתים הגיע שם לשיא. או רבים, שהבינו את המתרחש, חששו שבכל רגע יתחילו הטנקים הסובייטיים לשעוט קדימה. סכנה זו החרידה לא רק את יוצאי-פולין, שישראל משופעת בהם (ביניהם: ראש-הממשלה מנחם בגין וראש-הממשלה שמעון פרס) אלא גם כל מי שחירות-האדם יקרה לו.

סיכויי ההתערבות של הסובייטים גברו מיום ליום. כי השוכתים לא הסתפקו בדרישות של לחם-וחמאה, שניתן להתפשר עליהן בנקל, אלא הציגו גם דרישה פוליטית, שיש בה כדי להדיח את כל מנהיגי קומוניסטי במידת רח אירופה: הקמת אגודות מקצועיות חופשיות.

דיקטטורה — יש מי? ה-שילטון הקומוניסטי הביילעדי על אירגוני העובדים הוא אחד מעמרי-היתרון של המישטר הקומוניסטי. יש לכך כמה סיבות:

● הקומוניזם מתיימר להיות הדיקטטורה של הפרולטריון. מבחינה אידיאולוגית, הוא מייצג את מעמד-הפועלים ופועל בשמם. קיומם של אירגוני-פועלים עצמיים, המנהלים משאומתן או מאבק עם המפלגה הקומוניסטית וממשלתה, משמשים את עצם הבסיס האידיאולוגי ממישטר שהוא כולו אידיאולוגי. אם אין זו דיקטטורה של הפרולטריון — דיקטטורה של מי זו?

● הקומוניזם הוא טוטאליטרי במהותו, ועל כן אינו יכול לסבול מוקד-כוח עצמאיים במדינה. אירגוני-עובדים עצמאיים מהווים בהכרח מוקד כזה. במציאות של פולין, יהיו אירגונים אלה מרכוזים אפופיציניים, כמו הכנסייה הקתולית, לא במקרה תבעו השוכתים זכויות גם לכנסייה.

● המשק הקומוניסטי הריכוזי מבוסס על השליטה המוחלטת של המדינה על כל תהליכי הכלכלה. משאומתן קולקטיבי חופשי, הכור לל תביעות עצמאיות, סיכוכיי עבודה ושבתות, הורס את יסודות המשק הזה, שיעילותו פגומה גם בלאו הכי.

גם באירופה, כל השיקולים האלה חורגים בהרבה מגבולותיה לא איימו רק על שילטון הקומוניסטי של פולין.

השוכתים בגדאנוסק ובציפין ניזם בפולין, אלא בכל הגוש הקומוניסטי. כי מה שקורה בגדאנוסק נודע במהרה גם במורמאנסק וב-

אודסה. פועל ברוסטוב ובקייב ישאל את עצמו, כימעט אוטומטי: אם זה טוב בשביל הפולנים, מדוע אין זה טוב לנו? לשליטי ורשה זה היה ברור לגמרי, הם עשו את הכל כדי שזה יהיה ברור גם לשובתי גדאנוסק ושלונסק. הם לא יכלו לשדר בי רדיו ורשה מסר בנוסח: "הבררים! הטנקים הסובייטיים יכולים לזוז ולערוך מהלך-דמים! לעזאזל הקומוניזם, אבל חוסו על פולין! אם לא נשמור על מישטר קומוניסטי שיהיה מקובל על הסובייטיים, יקר רה אסון נורא!"

בפולין של 1980 אין צורך לבטא דברים אלה במילים מפורשות. כל פולני זוכר היטב מה קרה לפולין בעבר הרחוק, כאשר חולקה המדינה בין הרוסים, הגרמנים והאוסטרים; וגם מה קרה בעבר הקרוב, כאשר המאורעות בפולין לא מצאו חן בעיני הסובייטים.

כלי פרובוקציה. כתוצאה מכך קרה דבר, שהוא כימעט נס במדינה כמו פולין, אשר עמה מצטיין בלהט לאומי שגבל לא פעם עם קלות-דעת.

השובתים גילו מידה רבה מאוד של חוש-אחריות והתאפקות. הם שילטון הקומוניסטי נאנעו מכל פרובוקציה, השפיל את עצמו, עשה את הכל כדי למנוע התפוצצות.

הנס הגדול ביותר: גם הסוכבייטים התאפקו, אולי השפיע עליהם העיתוי — הבחירות הקרובות בארצות-הברית ובגרמניה — ואולי לי הם מושפעים ממצב-הביניים השורר בקרמלין, לקראת החילוף פין הצפויים אחרי רדתו של ליאור ניד ברוציניב הזקן מן הבמה.

השבוע היה נדמה שהושגה פשרה. העיר עסקן ישראל, גם הוא יוצא-פולין: "הפולנים בפולין הפכו שפויים יותר מאשר הפולנים בישראל ובאמריקה". הוא התכוון למנחם בגין ולשימעון פרס בלירי שלים, ולזביגיניב בוז'נינסקי ולי אדמונד מאסקי בווישינגטון.

מדיניות

חסוליות של סול

קארטר שזה את

לינוביץ במאמץ נואש

השיג משהו. אך לא

היו לו קלפים

בשביל מה בא סול לינוביץ ל-ארץ?

התשובה היתה גלויה לעין. גימי קארטר שלח את שליחו ב-מאמץ נואש להשיג הישג מדיני כלשהו — ויהי ריקמתוכן ככל שיהיה — כדי להנחיל לו יתרון בשבועות האחרונים לפני הבחירות לנשיאות.

אילו היתה ממשלת-ישראל מסוג גלית לנהל מדיניות שקולה, היתה יכולה להציג לנשיא אלה: "כמה

זה שווה לך? מה אתה מוכן לתת כתמורה?"

אבל מנחם בגין אינו במצב-רוח מתאים לכך. העולם הרגיו אותו, הוא סבר כי תפקידו העיקרי הוא "להשיב לעולם". המדינאי מס' 1 של ישראל היה נתון באויפוריה של מילים, הפציץ את נשיא מצרים במיכתבים (השובע ביקש אותו אנוור אל-סאדאת בנימוס להפסיק), נאם נאומו-פולמוס אנטי-ערעוליים, אנטי-אירופיים ואנטי-אמריקאיים באוזני כל מי שהיה מוכן לשמוע.

לינוביץ הסתובב בירושלים, הש-מע דיברי נימוסין, ניסה קצת להתחנף למנחם בגין וליוסף בורג. הוא גם הציע הצעה: שתושבי ירושלים המזרחית יוכלו להצביע בעד מוסדות האוטונומיה, מבלי שזה ישפיע על מעמד ירושלים. הצעה זו כבר נדחתה עליידי ממשלת-בגין כמה פעמים בעבר. הי-שבוע הודיעה גאולה כהן ש, זוהי הכנסת האוטונומיה לירושלים דרך החלון. זה היה סוף פסוק. שארית חמור. גם במצריים אין סיכויים רבים לשליחות לינוביץ.

אנוור אל-סאדאת אינו רואה כל צורך לזרז לקארטר, כאשר קארטר עצמו משועבד לגמרי ללובי הירודי. הוא ממתין לתוצאות הבי-חירות, כדי להרהר ולטכס עצה. בימי מילחמת-העולם הפיצו ה-בריטים בארץ כרוה, שנודעה להי-טיף לחיסכון בבניין. הכרוה הראתה חמור השואל: "האם הי-טיול הזה באמת דרוש?"

אילו נתקל חמור זה בסול לינוביץ, ביץ, בוודאי היה מציג לו את אור-תה השאלה. חבל על סוליותיו של השליח סול.

הממשלה

נעשה ונשמע

ההחלטה על כריית

תעלת קטיף-מצדה

הפכה מגוחכת עוד

לפני שייבשה הדיו

הרעיון יכול היה להלהיב. כריית תעלה מן הים התיכון לימ-המלח — זה נראה כמו רעיון בעל-מעוף, מיפעל שאפשר להתגאות בו. הפרופסור יובל נאמן הלך אל הממשלה, וזו קיבלה את הרעיון בהתלהבות — גם מפני שזוהי תעמולת-בחירות מצויינת וזולה (לפי שעה אין הרבה מה לעשות להגשמת הרעיון) וגם מפני שזוהי דרך טובה לסיפוח רצועת-עזה, שבה צריכה התעלה לעבור לפי הצעת נאמן, שהוא גם יור-תנור עתידתחיה (העולם הזה 2243).

שדוש אטרנטיבית. אלא שהיו דרושים ימים מעטים בלבד, כדי להבהיר כי ההחלטה הממשלתית הובמבטחית היתה דוגמה מובהקת של קלות-דעת וחוסר-אחריות:

נאמן ומודעי לפני מפת התעלה הדרומית באור מפורקק מאוד

הגדול: הוא הסתלק רשמית מ-תביעתו לקבל לידיו את משרד-החוק. מכיוון שיצחק שמיר הת-אהב בינתיים בתפקיד זה, והפך מקובל גם על אנשי-המישרד, היו זה ויתור נבון.

אילו הסתפק מודעי בכך, היו זוכה באהדה. אך הוא לא יכו-היה להתאפק. כאשר שאל אות-מראיין בטלוויזיה על אימרתו ה-ידועה כי יש לו 90% כישורים לתפקיד שר-החוק, השיב מודעי כי מעולם לא אמר מילים אלה הוא רמז שזוהי המצאה של ירי-ביו ושל אמצעי-התיקשורת.

זוהי האשמה אופנתית, ומודע-רק חזר על טכסיס המקובל ע-הברוי. אלא שהפעם הגיוס, כ-מאות אלפי צופים ראו את מודע-במו עיניהם כאשר אמר את ה-פסוק, ושמעו אותו במו אוזניהם

על המלך חוסיין פסל את התוכ-נית הישראלית מכל וכל, הודיע שילחם בה. ברור כי יהיה קשה מאוד לישראל להשיג מימון בינ-לאומי לתוכנית הנוגעת גם לטרי-טוריה ירדנית (מחצית יסדה-מלח שייכת לירדן), כאשר ירדן מת-נגדת לכך. צל אי-החוקיות יתנוסף על המיפעל.

● ירדן עצמה מתכננת תעלה בתוואי שלישי: מעקבה לימ-המלח. ברור כי אלטרנטיבה זו לא נשקלה אף היא עליידי הממ-שלה.

כך, עוד לפני שייבשה הדיו של החלטת הממשלה, נראה העניין לו באור מפורקק מאוד. עוד יותר מפורקק הדרך שבה מקבלת ממ-שלת-בגין החלטות בעניינים גור-רליים.

יצא נחשה

מאות אלפי צופים

שמעו את דבריו ש

השר על טע האחוזים.

אך הוא מכחישי

יצחק מודעי עשה את המעשה

בצאתו מן הפגישה רואיין מו-דעי עליידי כתב-טלוויזיה שאר-לו. המראיין שאל אותו באילו נ-מוקים השתמש בניסיונו לשכנע או-הדמוקרטים. על כך ענה מודע-בפסוק שהפך מייד אימרת-כנף "אמרתם להם שיש לי 90% מ-הכישורים הדרושים לתפקיד".

אילו קרו הדברים לפני שנג-היתה הטלוויזיה מקרינה מי-מחדש את אותו קטע, אחרי הכח-שתו של מודעי, אך הטלוויזיו-הקיימת באוגוסט 1980 היא נפח-דת. היא ספגה מהלומות רבות מ-היא פירסמה את ההכחשה בל-הערה.

כאשר נשאלו על כך אנשי ה-טלוויזיה, היה להם הסבר: הם לי-מצאו את הקטע ההוא, אשר הצי-בור כולו ראה אותו.

A political cartoon titled 'שלום ניתה א' (Peace is a...)' featuring three characters. Character 1 is a man with a large head and a speech bubble saying 'סוף סוף שנת הלימודים מתחילה' (Finally, the school year begins). Character 2 is a man with a large head and a speech bubble saying 'אין אמר אותם!' (I didn't say that!). Character 3 is a man with a large head and a speech bubble saying 'אין אותיות כאלה' (There are no such letters). A sign in the background reads 'בגדהוז חטיכרלמם נוסעפףצץ קריות' (In the school year, we will teach the letters of the alphabet). The cartoon is signed '29'.